

Univers Pedagogic

pro

3 (933),
16 ianuarie 2025

Săptămânalul pedagogilor din toată țara!

MEC INTERVINE CU SOLUȚII PENTRU ȘCOLILE AFECTATE DE CRIZA ENERGETICĂ DE PE MALUL STÂNG AL NISTRULUI

Ministrul Educației și Cercetării, Dan Perciun, s-a întâlnit cu directorii instituțiilor de învățământ general din localitățile afectate de criza energetică de pe malul stâng al Nistrului și cu șefii direcțiilor de învățământ din raioanele afectate, pentru a analiza desfășurarea procesului educațional în aceste școli. În cadrul discuțiilor, s-au abordat modalitățile prin care fiecare instituție a ales să organizeze studiile – fie în format online, fie cu prezență fizică – în funcție de soluțiile disponibile.

Managerii instituțiilor de învățământ au prezentat condițiile în care se desfășoară lecțiile și au semnalat problemele întâmpinate. De asemenea, aceștia au subliniat necesitățile prioritare pentru asigurarea continuității procesului didactic.

„Este esențial ca procesul educațional să aibă loc zilnic, pentru a garanta accesul tuturor elevilor la studii. Vom furniza instituțiilor 350 de computere, achiziționate în baza solicitărilor anterioare. Așteptăm, de asemenea, cereri suplimentare pentru alte echipamente necesare, cum ar fi aparate de aer condiționat și alte tipuri de dispozitive,” a declarat ministrul Dan Perciun.

Dintre cele 18 instituții de învățământ din localitățile afectate, inclusiv 10 din Zona de Securitate, în prezent: 8 instituții funcționează în regim online, iar alte 10 instituții care dispun de generatoare desfășoară lecții cu prezență fizică. Instituțiile de învățământ au adoptat regimuri diferite de activitate, în funcție de condițiile energetice și infrastructura locală.

Respectiv, cu prezență fizică desfășoară lecțiile: Liceul Teoretic „Ion Creangă” din Coșnița, Dubăsari; Gimnaziul din Pârâta, Dubăsari; Liceul Teoretic din Varnița, Anenii Noi; Liceul Teoretic „Ștefan cel Mare și Sfânt” din Grigoriopol (Doroșcaia); Liceul Teoretic „Ion Creangă” din Hârbovăț unde

au fost unite școala primară cu gimnaziul. Alte cinci școli activează tot cu prezență fizică, dar au rezerve de resurse energetice până la 20 ianuarie curent. Acestea sunt:

Liceul Teoretic din Doroșcaia, Dubăsari; Gimnaziul „Ioan Vodă” din Hagimus, Căușeni;

Liceul Teoretic „Mihail Sadoveanu” din Fălădeni, Căușeni; Gimnaziul „Prometeu” și Gimnaziul „Vasile Alecsandri” din Copanca, Căușeni.

În regim online lecțiile sunt organizate la: Gimnaziul „Anatol Codru” din Molovata Nouă, Dubăsari; Liceul Teoretic „Vlad Ioviță” din Cocieri, Dubăsari; Gimnaziul „Constantin Sucitu” din Corjova, Dubăsari; Liceul Teoretic „Mihai Eminescu” din Corjova, Dubăsari; Liceul Teoretic „Evrica” din Râbnița; Liceul Teoretic „Lucian Blaga” din Tiraspol; Gimnaziul din Roghi, Dubăsari; Liceul Teoretic „Alexandru cel Bun” din Bender, unde cu prezență fizică desfășoară lecții doar clasele IX-a și a XII-a.

În contextul economiilor de energie, s-a propus implementarea unor soluții pentru ca elevii să poată continua activitățile educaționale în regim online, acolo unde este posibil. Aceste măsuri vor fi adoptate în funcție de capacitățile tehnice și de infrastructura fiecărei localități. Astfel, elevii vor avea acces la echipamentele necesare pentru a participa la cursuri online, fie sincron, fie asincron.

Totodată, conform deciziei autorităților locale, până pe 20 ianuarie 2025 activitățile educaționale vor continua în regim normal, în format fizic, în școlile care nu sunt afectate direct de penuria de energie. După această dată, se va trece, în funcție de situația energetică, la organizarea cursurilor online.

Pentru a asigura o flexibilitate maximă, școlile vor implementa atât învățământul online sincron (cu prezență virtuală la ore) cât și asincron (prin resurse preînregistrate și activități independente).

În localitățile unde alimentarea cu energie electrică este mai frecvent întreruptă, s-au luat măsuri pentru a sincroniza întreruperile de curent cu cele din alte localități. În aceste cazuri, elevii vor fi sprijiniți pentru a putea migra în locații unde există alimentare cu energie.

În unele zone, s-au raportat dificultăți logistice, precum lipsa de combustibil necesare pentru transportul elevilor sau pentru funcționarea unităților de învățământ. De asemenea, unele școli mici au fost reunite (primar+gimnaziu) pentru a optimiza resursele și a asigura continuitatea educațională.

Ministerul Educației și Cercetării va continua să monitorizeze situația și să identifice cele mai bune soluții pentru a asigura accesul neîntrerupt al copiilor la educație.

Republica Moldova se pregătește pentru Jocurile Mondiale Universitare de Vară 2025

Republica Moldova va participa la ediția din 2025 a Jocurilor Mondiale Universitare de Vară (FISU World University Games Summer), care se vor desfășura în perioada 16-27 iulie în regiunea Rin-Ruhr, Germania.

Pregătirea lotului național a fost discutată în cadrul unei ședințe între secretarul de stat pe domeniul sportului, Sergiu Gurin, și președintele Federației Moldovenești a Sportului Studențesc, Veaceslav Mirzac. Echipa Republicii Moldova va fi reprezentată de aproximativ 30 de sportivi, antrenori și membri ai staffului tehnic, care vor concura la discipline precum tir cu arcul, atletism, judo, canotaj, înot, tenis de masă, taekwondo și volei pe plajă.

De-a lungul participărilor la Jocurile Mondiale Universitare de Vară, sportivii moldoveni au obținut un total de 27 de medalii: 4 de aur, 4 de argint și 19 de bronz. La ediția precedentă, desfășurată în Chengdu, China, țara noastră a câștigat 3 medalii – o medalie de argint prin judocanul Radu Izvoareanu și două medalii de bronz la canotaj academic, obținute de Alexandru Bulat și Alexandru Mașnic.

Competiția din acest an reprezintă o nouă oportunitate pentru sportivii moldoveni de a-și demonstra performanțele și de a contribui la creșterea prestigiului sportului universitar din Republica Moldova.

Campania de abonare la Univers Pedagogic Pro!

Fii la curent cu noutățile din educație și descoperă inspirația de care ai nevoie pentru a-ți transforma activitatea didactică! Abonează-te acum la săptămânalul care susține profesorii și promovează excelența în educație.

Cum te poți abona?

Mergi la cel mai apropiat oficiu poștal al I.S. Poșta Moldovei sau abonează-te online accesând linkul: <https://services.posta.md/abonarea2025#/publication/17>.

Univers Pedagogic Pro –
mereu alături de tine!

MEC lansează noi măsuri de debirocratizare în școli și grădinițe

Ministerul Educației și Cercetării (MEC) pregătește lansarea celui de-al doilea pachet de măsuri pentru debirocratizare, destinat instituțiilor de învățământ general și de educație timpurie. Aceste măsuri vor intra în vigoare în 2025 și vor introduce utilizarea Sistemului Informațional de Management în Educație (SIME) pentru raportări și completarea documentației obligatorii. Totodată, unele documente cerute în grădinițe vor fi eliminate.

Un element central al inițiativei este elaborarea a aproximativ 8 750 de proiecte didactice zilnice, care vor acoperi disciplinele din învățământul primar, gimnazial și liceal. „Mai puțin timp pentru hârtii înseamnă mai mult timp pen-

tru copii. Aceste măsuri permit cadrelor didactice și managerilor școlari să se concentreze pe procesul educațional și pe dezvoltarea competențelor elevilor,” a declarat ministrul Educației și Cercetării, Dan Perciun.

Această inițiativă continuă seria de reforme lansate în 2024, care au inclus

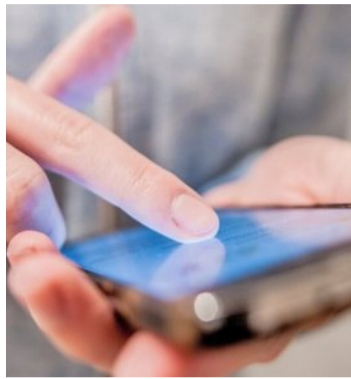
eliminarea mai multor documente obligatorii, reducerea numărului de registre și simplificarea raportării. Printre altele, a fost eliminată și obligativitatea justificării utilizării compensației pentru materiale didactice.

Primul pachet de măsuri a instituit un moratoriu asupra controalelor externe în școli și grădinițe și a suspendat procesul de evaluare externă realizat de ANACEC.

Noul set de măsuri reflectă un angajament continuu al Ministerului de a moderniza și eficientiza sistemul educațional, sprijinind cadrele didactice prin reducerea poverii administrative și oferindu-le instrumente practice pentru activitatea de zi cu zi.

Regulament privind utilizarea telefoanelor mobile în școli

Începând cu semestrul doi al anului școlar 2024-2025, elevii nu vor mai avea voie să utilizeze telefoanele mobile în timpul orelor, conform unui regulament aprobat recent de Ministerul Educației și Cercetării. Singurele excepții vor fi cazurile în care telefoanele sunt necesare pentru scopuri educaționale, situații de urgență legate de sănătatea elevilor sau pentru monitorizarea sănătății celor cu dizabilități.

că utilizarea telefonului mobil în școli, fără restricții, distrage atenția elevilor în timpul orelor și contribuie la creșterea dependenței acestora de telefon, având un impact negativ asupra sănătății mintale, determinând oboseală și neliniște.

Prin această măsură, Ministerul urmărește să sporească siguranța în mediul școlar și să îmbunătățească concentrația elevilor asupra activităților educaționale, reducând în același timp fenomenul de hărțuire cibernetică în școli.

Ministrul Educației și Cercetării, Dan Perciun, a explicat că unele școli au implementat deja această practică de mai mulți ani. Cu toate acestea, în urma solicitărilor primite din partea instituțiilor de învățământ, s-a considerat necesar să fie reglementată printr-o legislație clară. Un sondaj public realizat de Ministerul Educației, cu 13.086 de respondenți (dintre care 28,2% cadre didactice, 55,5% părinți și 16,3% elevi), a relevat

Seminare de instruire pentru 800 de copii despre igiena personală și comunitară

Zeci de seminare referitoare la respectarea igienei personale și comunitare au fost organizate anul trecut de Compania Națională de Asigurări în Medicină (CNAM) pentru un număr de peste 800 de copii de vârstă școlară. Activitățile de instruire au fost organizate în peste 30 de localități, în cadrul proiectului „Igiena comunitară pentru o societate sănătoasă”.

În cadrul seminarelor, elevii au fost instruiți cu privire la importanța igienei personale, în paralel pentru ei desfășurându-se concursuri de postere și pictură, flash-moburi și ateliere cu participarea unor copii ce fac parte din grupuri defavorizate.

Proiectul a fost sprijinit financiar de CNAM, care a alocat în acest scop peste 1,7 milioane de lei din fondul măsurilor de profilaxie, incluzând o serie de activități de promovare a igienei,

la care au participat 600 de elevi, profesori, educatori, asistenți medicali și sociali. Astfel, s-a discutat despre igiena corpului și curățenia din mediul ambiant și din instituțiile de învățământ, precum și de la locul de muncă, în gospodărie, cafenele și brutării. De asemenea, a fost organizată o campanie de informare pentru facilitarea accesului la informații a populației și aplicarea în practică a măsurilor de sănătate.

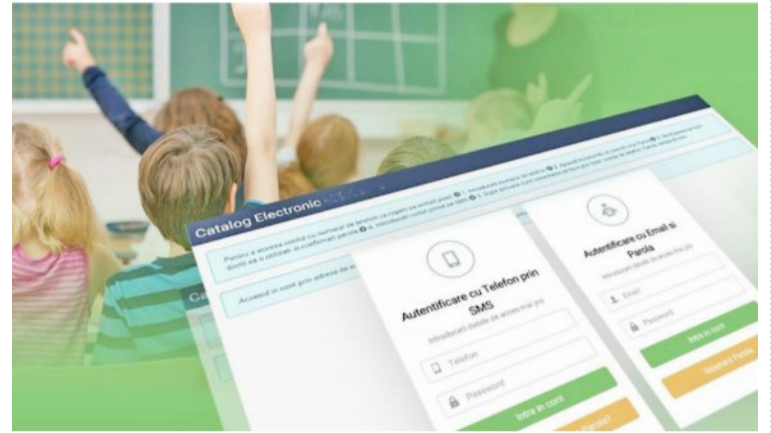

Peste 600 de școli utilizează catalogul electronic în anul de studii 2024-2025

În anul curent de studii, 605 instituții de învățământ general din țară folosesc catalogul electronic pentru gestionarea informațiilor școlare, dintre care 104 au trecut exclusiv la această formă digitală, renunțând complet la catalogul pe hârtie. Aplicația este accesată de peste 85.000 de părinți, oferind acestora o perspectivă detaliată și în timp real asupra performanțelor școlare ale copiilor.

Catalogul electronic permite gestionarea datelor despre reușita și frecvența elevilor, incluzând

notele, absențele, temele pentru acasă, precum și alte informații relevante, cum ar fi linkuri pentru lecțiile online. Sistemul este accesibil elevilor, profesorilor și părinților, consolidând astfel comunicarea între toți actorii implicați în procesul educațional.

Utilizarea catalogului electronic reprezintă un pas important în digitalizarea educației, contribuind la reducerea birocrăției și la eficientizarea activităților școlare. De asemenea, această soluție sprijină transparențizarea procesului educațional și facilitează implicarea activă a părinților în monitorizarea

progresului școlar al elevilor. Unitățile de învățământ care doresc să implementeze acest sistem pot depune o cerere oficială către Ministerul Educației și Cercetării pentru anul de studii următor. În plus, instituțiile care utilizează catalogul electronic de mai bine de un an pot opta pentru renunțarea completă la catalogul tradițional, conform reglementărilor în vigoare.

Detalii suplimentare, inclusiv lista instituțiilor care utilizează sistemul și instrucțiuni pentru accesul părinților, sunt disponibile pe site-ul Ministerului Educației și Cercetării.

Provocările școlilor cu predare în română din stânga Nistrului în perioada crizei energetice

În contextul crizei energetice care afectează regiunea transnistreană, școlile cu predare în limba română din stânga Nistrului se confruntă cu dificultăți majore. De la începutul anului 2025, lecțiile se fac în regim online din cauza întreruperilor de curent și a lipsei căldurii în clădirile școlilor. Profesorii, ca și elevii, sunt nevoiți să se adapteze în continuare la condiții extrem de dificile, dar rămân optimiști și hotărâți să continue procesul educațional.

Într-un articol publicat pe site-ul moldova.europalibera.org, Violeta Tolstenco, profesoară la liceul „Mihai Eminescu” din Dubăsari vorbește despre experiența personală. Dnei parcurge 25 de kilometri pentru a ajunge la Consiliul raional din Coșnița, unde are acces la condiții optime pentru a putea predă online.

„Tragem frig, îndurăm această iarnă, dar să vedem rezultat, un rezultat în favoarea întregului popor, întregii națiuni”, a declarat Violeta Tolstenco pentru Europa Liberă, exprimându-și speranța că această perioadă dificilă va contribui, în cele din urmă, la unificarea țării.

Liceul „Mihai Eminescu” din Dubăsari are aproximativ 540 de elevi, din diverse localități de pe ambele maluri ale Nistrului. Deși unii elevi nu reușesc să participe la lecțiile online din cauza lipsei de energie electrică, majoritatea se conectează cu succes, iar procesul de învățământ

continuă. Directorul liceului, Angela Ivanov, a subliniat că în ciuda frigului și a condițiilor dificile din casele elevilor, 90% dintre aceștia reușesc să participe la lecțiile online.

De asemenea, în această perioadă, școlile din stânga Nistrului se află într-o situație incertă, autoritățile fiind în discuții pentru a analiza eficiența învățământului la distanță. Secretara de stat a Ministerului Educației, Valentina Olaru, a declarat pentru Europa Liberă că se vor discuta soluțiile pentru a compensa lecțiile pierdute și pentru a decide dacă vacanțele vor fi prelungite pentru a recupera materia.

În ciuda dificultăților, învățământul continuă să fie o prioritate, iar implicarea comunității educaționale din regiune dovedește hotărârea de a depăși obstacolele și de a asigura educația în limba română, chiar și în fața crizei energetice care afectează acest colț al Republicii Moldova.

Investiții semnificative pentru modernizarea școlilor de arte din Chișinău

În perioada 2019-2024, școlile de arte din municipiul Chișinău au beneficiat de investiții de peste 18 milioane de lei, alocate din bugetul municipal pentru modernizarea infrastructurii educaționale și asigurarea unor condiții optime pentru elevii talentați.

Pentru prima dată în ultimele trei decenii, instituțiile au fost dotate cu instrumente muzicale noi, în valoare de 3 milioane de lei, și echipamente de sonorizare moderne, achiziții care contribuie la îmbunătățirea calității procesului educațional. Totodată, sălile de dans și artă teatrală au fost renovate și echipate corespunzător, sprijinind activitățile artistice ale elevilor.

Un alt aspect important îl reprezintă susținerea tinerilor talentați prin alocarea a peste 4 milioane de lei pentru organizarea concursurilor artistice și participarea la

competiții naționale și internaționale. Pe lângă acestea, sute de copii beneficiază anual de lecții gratuite de dans popular și contemporan, pentru care au fost achiziționate costume și accesorii în valoare de peste 500.000 de lei.

În perioada analizată, concursurile și festivalurile organizate la nivel local și internațional au devenit o platformă esențială pentru promovarea elevilor talentați. Premiile în valoare totală de 500.000 de lei acordate participanților reflectă recunoașterea performanțelor acestora și stimulează dezvoltarea continuă a abilităților lor artistice.

Pe lângă modernizarea infrastructurii, sprijinirea profesorilor și formatorilor din școlile de arte este prioritară. Resursele financiare și dezvoltarea de noi proiecte culturale contribuie la oferirea unei educații artistice de înaltă calitate pentru tinerii din Chișinău, consolidând astfel poziția orașului ca un centru cultural de referință.

Gutiera PRODAN:

Nu consider că am ales un drum diferit de al părinților mei, ci am dus flacăra cunoașterii și a dragostei față de meserie, într-un mod potrivit generației mele

Dragă cititorule, în acest număr îți propunem spre lectură un interviu exclusiv și inspirațional, care ne reamintește de importanța educației și a respectului pentru valorile fundamentale ale familiei. Fiica unor profesori înfocați, Gutiera Prodan, Maestru în Artă, a crescut într-un mediu în care cărțile, teatrul, muzica și arta erau esențiale. Atmosfera casei sale era impregnată de înțelepciunea părinților, care nu doar că au predat cu dedicație, dar trăiau învățătura și educația prin fiecare gest. Părinții săi, profesori dar și iubitori de artă, au lăsat o amprentă deosebită asupra vieții sale, formând-o nu doar ca profesionist, ci și ca om. Deși a ales să urmeze drumul jurnalismului, a continuat să ducă mai departe moștenirea învățării și educației. În plus, descoperim și o femeie de succes, ce a reușit să combine cu măiestrie carierele de jurnalist, producător și psiholog, contribuind astfel la formarea și educația unei întregi generații.

- Dna Gutiera, știm că părinții Dvs. au fost profesori. Acest lucru v-a influențat într-un anumit fel copilăria?

- Copilăria mea a fost asemenea unei biblioteci vii, unde fiecare colț al casei vibra de înțelepciune și curiozitate. Mama, profesoară de limba și literatura română, și tatăl, profesor de istorie, erau într-o lume a lor, plină de mistere și frumusețe. Ambilor le plăcea la nebunie teatrul, muzica și „cetitul” cărților, evident că am „împrumutat” și eu aceste trăsături de caracter. Părinții mei nu doar m-au crescut în acest templu al cunoașterii, ci au împărtășit experiențele lor sutelor de discipoli care le-au trecut prin mâini de-a lungul anilor. Am să vă dau doar un exemplu. Fiind pasionați de teatru, mămică mergea cu toate clasele în care avea ore de limbă și literatură română la toate spectacolele Teatrului Național „Mihai Eminescu” și Teatrului „Lucafeărul”, pe atunci, cele mai în vogă, iar eu, fiind copilul ei, mergeam cu toate clasele unde predă ea – de asta și se întâmplă să văd aceeași piesă de teatru de 10-20-30 de ori. Știam toate replicile actorilor, am urmărit evoluția lor chiar de la începuturi. Creșteau ei profesional și mă maturizam eu artistic. Mult mai târziu, aceste timpuri de poveste mi-au fost de mare ajutor. Lucrând în televiziune și când aveam interviurile cu actorii, îmi era

foarte ușor, pentru că le cunoșteam drumul vieții și a actului artistic, nu din auzite. Ei rămăneau surprinși de toate detaliile pe care le cunoșteam din cariera lor artistică, eu am crescut cu ele, de aceea și emisiunile aveau o altă calitate, prindeau la public. În casa noastră domnea creativitatea. Atmosfera aceasta nu era o povară, ci un dar – o chemare către cunoaștere, către înțelegerea lumii prin prisma valorilor profunde, pentru că ambii părinți au fost adevărate enciclopedii. Pe tatăl puteai să-l întrebi orice detaliu din istorie, geografie, muzică și el știa răspunsul. Istoria și geografia au fost materii pe care le predă elevilor, dar în raport cu muzica avea o relație cu totul specială – era pasiunea vieții lui. A fondat Taraful Școlii și a învățat copiii să cânte la toate instrumentele muzicale. Eu mă minunez și în prezent, cum pregăteau tinerii specialiști la Școala de Iluminare Culturală „Elena Sârbu” de la Soroca, căci primele studii le-a făcut acolo. Știa să cânte și la pian, și la acordeon, și la țambal, și la vioară, și la nai, și la chitară... Mănuia cu dibăcie și pasiune toate instrumentele muzicale. Ulterior, a făcut studiile la Universitatea de Stat, facultatea de istorie. O altă mare dragoste. Era un patriot cum rar întâlnești. Au fost persoane deosebite. Aș putea vorbi despre ei la nesfârșit pentru că „au strălucit” prin tot ce făceau. Pot

afirma cu certitudine că au fost un model al profesorului ideal, în sensul deplin al acestui cuvânt. Nu-mi este jenă să afirm asta. Astăzi, asemenea profesori nu mai sunt și nu vorbesc doar de cunoștințele pe care le aveau. Unii profesori de astăzi au multe cunoștințe, poate chiar și mai multe, dar mă gândesc la felul pedagogului de a fi, de a impune respect prin atitudinea și dragostea pe care o are față de copil. A avea capacitatea să ofere nu doar cunoștințe profunde, dar și dragostea față de obiectul pe care îl predai. A fi profesor e o vocație, totuși.

- Care erau valorile și învățăturile care v-au fost transmise?

- Respectul și corectitudinea. Să fii cel mai bun. În toate. Nu am discutat niciodată că trebuie să fii așa sau altfel, dar prin modul lor de a vedea lumea, de a interacționa cu oamenii, dragostea și bunătatea pe care o ofereau altora, m-au făcut să fiu ceea ce sunt astăzi. M-au învățat că fiecare generație este puternică doar prin felul în care reușește să asimileze experiențele și trecutul strămoșilor. Respectul pentru muncă, curajul de a întreba și noblețea de a-i sprijini pe cei din jur, au fost pilonii pe care și-au construit nu doar familia, ci și cariera lor de dascăli. Îmi aduc bine aminte cum toți părinții din sat doreau ca și copiii lor să nimerescă în clasele unde avea ore mămică mea. De ce? Pentru că avea un fel al ei de a expune materialul. Nu puteai să nu te îndrăgostești de scriitor și de opera sa. Devoram materialul cu dragoste și era ceva mirific în toate acestea. Mi-a fost și mie profesoară, așa că, spun nu doar din cele auzite. Ce ține de tăticul, chiar dacă demult nu mai e, întrebați pe orice om din satul Zămbreni, raionul Ialoveni, cine a fost Ilie Prodan și o să auziți o mulțime de lucruri frumoase. Prin asta e veșnic omul, prin ceea ce poate oferi altora. Tatăl a fondat și Muzeul Satului Zămbreni, a făcut multiple cercetări și a scris istoria satului, adunând de la om la om detalii și fapte. Chiar dacă nu a fost băstinaș al satului, a iubit și a făcut totul pentru dezvoltarea acestei localități.

- Cum ați simțit influența părinților în viața de zi cu zi? Aveți momente când simțiți presiunea „dascălului de acasă”?

- Dacă ar fi să răspund patetic, aș zice: influența lor era ca o busolă – mereu acolo, mereu indicând drumul corect. Dar eu sunt un jurnalist bun și pot privi trecutul prin prisma „ochiului al treilea”, adică detașată de emoții. Nu am simțit niciodată „dascălul de acasă”, dar am simțit întotdeauna că trebuie să fiu cea mai bună. Nu mi-au zis niciodată că trebuie să am la toate obiectele nota maximă, dar eu simțeam că așa e corect. Școala am încheiat-o cu note maxime pe linie și cu o Medalie de Aur. Poate că e ceva genetic.

De la ei am învățat perseverența și dragostea de tot ce faci. Apropos, nu doar părinții mei au fost pedagogi. În familia mamei au fost cinci copii, – toți pedagogi. Fratele ei – profesor de matematică în satul Pociumbeni, raionul Râșcani, una dintre surori, – profesoară de istorie în satul Bardar, raionul Ialoveni, o altă soră a fost profesoară de matematică și informatică la Universitatea de Stat. Sora mea este profesor universitar, muncește la Universitatea de Stat, este informatician. O mulțime de rude de gradul 2 și 3 sunt dascăli în diverse instituții de învățământ. Bunelul meu, Ion Badrajan, doar pe el l-am cunoscut, pentru că celălalt bunic a murit în timpul războiului, a fost un om, un profesor și un director de școală prin dedicație. El a știut să altoiască dragostea față de cultură, de tot ce este național și autentic. Cele mai multe lucruri în viață, de la el le-am învățat. Toate vacanțele le petreceam în satul Druță, raionul Râșcani, în satul buinicilor. El a avut răbdarea să-mi povestească despre Ștefan cel Mare, Decabal și Mihai Viteazul, lucruri care nu erau pe atunci în manualele de istorie. Stăteam serile pe prispa casei și îmi arăta Urșii Mare și Urșii Mică, învățam melodii care în copilăria mea nu se cântau în acest spațiu între Prut și Nistru. Mult mai târziu, când Moldova a devenit un stat independent și toată lumea era ahtiată după melodiile gen Zaraza și Drumurile noastre, eu nu înțelegeam agiotajul, pentru că în familia noastră ele s-au cântat întotdeauna...

Familia mea, mică și mare, a fost asemeni unui cor al înțelepciunii care mă ghida în tăcere, fără ca cineva să spună ceva, fără presiune, fără cuvântul TREBUIE... În familia mea a fost armonie și dragoste. Asta contează cel mai mult. Sunt o mare norocoasă și toată viața am mulțumit lui Dumnezeu pentru familia în care m-am născut și pentru oamenii pe care i-am avut și îi am în viața mea.

- În mediul în care totul era axat pe educație și învățatură, ce preferați să faceți în timpul liber?

- E greșit să crezi că într-o familie de dascăli, educația este o obligație și că ești nevoit să stai cu nasul doar în obiectele de studiu. Nimeni nu te impune la nimic și cea mai bună educație este exemplul propriu. Marea mea pasiune întotdeauna au fost CĂRȚILE. Dacă ar fi să găsească o figură de stil, aș putea zice că am citit „tone de literatură”. Cărțile m-au format, m-au educat, m-au făcut om. Cu fiecare carte nouă citită deveneam mai bogată și mai sigură, universul mi se lărgea zilnic. Mă contopeam cu eroii cărților și mă transferam imaginar în diverse dimensiuni, uneori, în contrariu. Dacă citeam o carte despre mare, voiam să mă fac căpitan de corabie, dacă eroul era aviator, mă vedeam și eu explorând bolțile cerului. Când am citit o carte despre

marea matematiciană Mari Curie, laureată a Premiului Nobel, frapată de viața și destinul ei, – eram prin clasa a VI-a, – chiar dacă nu eram încântată de matematică, îmi venise un gând să încep a studia serios științele exacte, căci, cine știe care este adevăratul meu drum... Cărțile te învăț să vezi, să nu ai limite în gândire și imaginație. Îndemn toți părinții și profesorii să altoiască copiilor dragostea față de literatură. E cel mai bun remediu pentru a crește o personalitate! Vă asigur. E testat pe propria mea persoană. Învățătura nu a fost pentru mine o corvoadă, ci o căutare – un proces viu prin care descoperi nu doar lumea, ci și cine ești cu adevărat. Eu toată viața învăț. Asta îți dă putere. Aveam peste 40 de ani, 2 copii elevi care necesitau atenție sporită, un regim de muncă la TV enorm, dar am mers să fac a doua facultate: Limba Engleză, pentru că nu-mi puteam permite să fac o greșală de exprimare în emisie directă. Pe atunci coordonam, dar și prezentam emisiunea matinală „Bună dimineața” la Moldova 1. Viața e cu de toate, dar fără efort, nu reușești să-i simți adevăratul gust.

- Părinții v-au fost intelectuali de excepție și v-ați născut într-o casă plină de cărți, cu pian, acordeon și alte instrumente. Cum e să te formezi într-un asemenea mediu?

- Să cresc într-o familie în care cunoașterea și arta erau esențiale a fost un dar imens. Fiecare carte din bibliotecă era o fereastră spre alte lumi, fiecare instrument muzical – o voce care completa armonia familiei. Toată viața am simțit că Dumnezeu mă iubește. Pe parcursul anilor, nu știu dacă a fost vreun zi în care să nu-i mulțumesc pentru asta. Această moștenire era mai mult decât un mediu, era o chemare să contribui și eu, în felul meu, la această tradiție. De aici și responsabilitatea enormă pe care o am față de tot ce mă înconjoară.

- Mulți copii ai dascălilor aleg să meargă pe urmele părinților; Dvs. ați mers pe alt drum, sunteți o jurnalistă bună, ați ales televiziunea. De ce? Ați avut vreodată impresia că meseria de jurnalist se intersectează cu cea de dascăl?

- Am simțit că pot extinde moștenirea familiei mele într-un alt fel. Televiziunea a fost și rămâne a fi marea mea pasiune. Am muncit 35 de ani la Moldova 1. Republica Moldova s-a format odată cu mine. Cu această afirmație o să-mi mai fac ne-prieteni în plus. Dar, anume așa este, pentru că am fost una dintre puținii televiziuniști care ieșeau în emisie directă, într-un program interactiv. Am venit la TV când era încă Uniunea Sovietică și am fost printre cei care și-au adus aportul, dragostea și energia la formarea și dezvoltarea Republicii Moldova.

(Continuare în pag.4)

Atelierul managerial pentru directorii școlari din raionul Cimișlia

Recent, a avut loc un atelier managerial dedicat directorilor și directorilor adjuncți din instituțiile școlare din raionul Cimișlia, având ca temă „Raportul monitorizării instituțiilor școlare din raion în semestrul I, anul de studii 2024-2025: Rezultate, provocări, acțiuni”. Evenimentul, organizat de Direcția Învățământ General Cimișlia, a prezentat principalele activități de monitorizare a instituțiilor școlare realizate în perioada octombrie – decembrie 2024.

Raportul detaliat a subliniat aspecte esențiale ale procesului educațional, incluzând vizitele de monitorizare desfășurate în 4 licee și 12 gimnazii, precum și asistența acordată în cadrul a 106 lecții. Dintre acestea, 43 au fost lecții din învățământul primar, iar 63 din învățământul gimnazial și liceal. De asemenea, au fost organizate

sesiuni de consultanță pentru 16 directori, 20 de directori adjuncți și 34 de cadre didactice, axându-se pe disciplinele de examen.

Printre obiectivele majore ale atelierului s-au numărat monitorizarea eficienței și eficacității educaționale prin analiza lecțiilor de matematică, limba și literatura română, și istorie, dar și evaluarea satisfacției și motivației elevilor din clasele a VIII-a și a IX-a. Totodată, au fost abordate instrumentele de evaluare aplicate în cadrul examenelor naționale, la disciplinele de examen, în scopul îmbunătățirii procesului educațional.

Prin aceste activități, Direcția Învățământ General Cimișlia urmărește să identifice provocările și nevoile echipelor manageriale și ale cadrelor didactice, având drept scop îmbunătățirea calității procesului educațional. Aceste măsuri sunt esențiale pentru asigurarea unui învățământ de calitate, care să sprijine dezvoltarea competențelor elevilor și să garanteze succesul lor la examenele naționale.

Cum poate schimba sistemul universitar viitorul tinerelor generații

Sistemul educațional mondial se confruntă cu o serie de provocări fundamentale, iar impactul acestora asupra pregătirii tinerelor generații este tot mai evident. Un articol recent publicat pe *Adevărul.ro* surprinde viziunea unor profesori universitari despre profilul studenților români din anul I, adesea descriși drept „mediocri”, „ignoranti” și „fără viziune pentru viitor”.

Pregătirea școlară deficitară: cauze și consecințe

Conform sociologului și profesorului universitar Bogdan Bucur, studenții care ajung la facultățile din România provin în mare parte din școli care nu le-au oferit o educație temeinică. Această lipsă de pregătire devine evidentă de la primele întâlniri cu materiile universitare, când studenții dezvăluie un deficit de cunoștințe fundamentale. Problema nu este doar de ordin academic, ci și cultural, deoarece mulți dintre acești tineri nu sunt familiarizați cu noțiuni esențiale ale culturii generale, precum artele plastice sau muzica clasică.

Profesorii observă cu surprindere că studenții nu reușesc să identifice lucrări celebre din domeniul fundamentale ale artei sau ale muzicii universale. Mulți dintre aceștia nu pot numi compozitori de renume sau nu recunosc lucrări emblematice din istoria culturală a Europei. Aceasta nu este doar o lipsă de cunoștințe, ci și o deficiență a educației primite în licee.

Demotivarea tinerelor generații

Pe lângă deficitul de cunoștințe, motivația tinerelor generații reprezintă o provocare majoră. Tinerii de astăzi se confruntă cu o stare generală de dezinteres față de educație, influențată atât de structura rigidă a sistemului educațional, cât și de schimbările rapide ale contextului socio-economic. Într-o eră digitală, unde informațiile sunt accesibile într-un mod instantaneu, mulți

studenți nu găsesc sensul în procesul de învățare, care devine adesea o formalitate mai mult decât o activitate activă și stimulativă.

Profesorul Ovidiu Pânișoară, expert în domeniul educației, subliniază faptul că, deși tinerii de azi sunt mai informați și mai conectați decât cei din generațiile anterioare, această „explozie” de informație nu este întotdeauna corelată cu o abordare profundă a învățării. Din păcate, mulți studenți se angajează într-o „educație pasivă”, în care simpla colectare de informații nu este însoțită de o înțelegere profundă sau de o aplicare a acestora.

Provocările profesorilor în fața acestei realități

Profesorii universitari se află în fața unei provocări imense: aceea de a ajuta studenții să depășească mediocritatea academică și să le redea motivația de a învăța. Deși există o serie de profesori care încearcă să transforme educația prin încurajarea gândirii critice și dezvoltarea abilităților de analiză, acest proces nu este simplu și necesită timp, răbdare și metode didactice inovative. Profesorul Bucur sugerează că, pentru a depăși această situație, trebuie să încurajăm o educație activă, în care studenții sunt invitați să participe activ la construcția propriilor cunoștințe, nu doar să le recepteze.

Reforme necesare pentru îmbunătățirea educației

Pentru a răspunde acestor provocări, este necesar un efort coordonat de reformare a întregului sistem educațional. Schimbările trebuie să pornească de la o abordare pedagogică mai modernă, care să pună ac-

cent pe dezvoltarea gândirii critice și pe învățarea activă. Educația nu trebuie să se limiteze la memorarea unor informații, ci trebuie să le ofere studenților instrumentele necesare pentru a analiza, a interpreta și a aplica ceea ce învață.

De asemenea, este esențial ca profesorii să primească sprijin continuu pentru a-și îmbunătăți metodele de predare și pentru a deveni facilitatori ai unui învățământ mai dinamic și mai orientat spre realitățile societății actuale. Așadar, autoritățile trebuie să investească nu doar în infrastructura educațională, ci și în formarea și motivarea cadrelor didactice.

Concluzie

Profilul studentului de anul I reflectă o realitate complicată dar și o oportunitate de schimbare. Criza educațională în care se află tineretul poate fi depășită printr-o reformă educațională completă, care să pună accent pe dezvoltarea gândirii critice, pe stimularea motivației interioare și pe integrarea educației în realitățile actuale ale pieței muncii. Numai printr-o abordare activă și sustenabilă a învățării se va putea construi o educație de calitate, capabilă să răspundă provocărilor unei lumi în continuă schimbare.

INTERVIUL DE JOI

Gutiera PRODAN: Nu consider că am ales un drum diferit de al părinților mei, ci am dus flacăra cunoașterii și a dragostei față de meserie, într-un mod potrivit generației mele

(Continuare din pag. 3)

A fost o perioadă când eram zilnic câte 3 ore în emisie directă, cu invitați diverși, inclusiv sâmbăta și duminica. O perioadă frumoasă, plină de speranțe, în care eram sigură că munca mea contează și că oamenii au nevoie de mine. „Telematinalul”, „Ecranul filmului uitat”, „Bună dimineața” au fost proiectele care au scris istoria țării și au format personalități. Iar fiind autorul

conceptului și producătorul emisiunii „Bună dimineața”, am oferit o platformă și tinerilor jurnaliști de a se afirma. A fost o școală minunată pentru ei. Nu am considerat nicodată că aleg un drum diferit de al părinților mei, ci mai degrabă că duc flacăra cunoașterii și a dragostei față de meserie pe care o alegeam, într-un mod potrivit generației mele. Jurnalismul și meseria de dascăl se împletesc în multe feluri. În fiecare reportaj, în fiecare interviu, încercăm să transmitem o lecție, să oferim publicului un moment de reflecție sau o sursă de inspirație.

– Care sunt lecțiile pe care le-ați învățat de la părinții profesori?
– De la ei am învățat că moștenirea unei familii nu constă

doar în ceea ce lași în urmă, ci și în ceea ce transmiți altora. Ei m-au învățat că fiecare om are puterea de a inspira, că respectul față de trecut este cheia către un viitor solid. Lecția cea mai profundă a fost că

orice cunoștință, oricât de mică, are sens doar dacă este împărtășită.

Apropo, toată viața am fost pasionată și de psihologie, iar în prezent, pe lângă jurnalism, pictură, editarea Revistei „Viața Ta”,

proiectele de la Palatul de Cultură al Feroviarilor, sunt și psiholog la Centrul de Excelență în Energetică și Electronică. Și îmi place enorm să discut cu elevii, să analizăm diverse situații, să găsim soluții... Așa că, într-un fel, am urmat și calea părinților.

– Doamnă Gutiera, credeți că putem contribui, prin gândurile noastre bune, la crearea unui an mai prosper?

– Noi suntem creatorii propriului destin și dacă gândurile noastre sunt nobile, atunci totul e posibil. Vă doresc, dragi cititori, pace și sănătate, dragoste și bucurie. Un an prosper și plin de succese!

A interviu
Silvia ȚURCAN

Provocările și transformările învățământului superior din Moldova

DATE STATISTICE PENTRU ANUL DE STUDII 2024-25

Biroul Național de Statistică a prezentat datele referitoare la instituțiile de învățământ superior din Republica Moldova pentru anul de studii 2024/25, evidențiind atât modificările în structura rețelei instituționale, cât și tendințele de înmatriculare și absolvire.

În anul de studii 2024/25, rețeaua instituțiilor de învățământ superior este formată din 16 unități, dintre care 12 sunt instituții publice și 4 sunt instituții private, toate situate în municipiul Chișinău. Comparativ cu anul anterior, numărul total al instituțiilor s-a redus cu 5 unități, ca urmare a fuzionării unei instituții publice cu o altă unitate publică și a închiderii a patru instituții private.

Numărul de studenți

În acest an, numărul total al studenților din instituțiile de învățământ superior (excluzând ciclul III - studii de doctorat) a atins 58,9 mii, înregistrând o creștere de 4,3% față de anul de studii 2023/24. Majoritatea acestora studiază în instituții publice (84,3%), iar restul (15,7%) urmează studii în instituții private. De asemenea, se observă o creștere semnificativă a numărului de studenți în instituțiile publice (+5,4%), în timp ce în instituțiile private numărul a scăzut ușor (-1,3%).

Din totalul studenților, 63,1% urmează programe de studii cu frecvență, 36,8% aleg programele cu frecvență redusă, iar sub 1% studiază la distanță, aceasta fiind o pre-

mieră pentru învățământul superior din țară.

Distribuția pe forme de învățământ

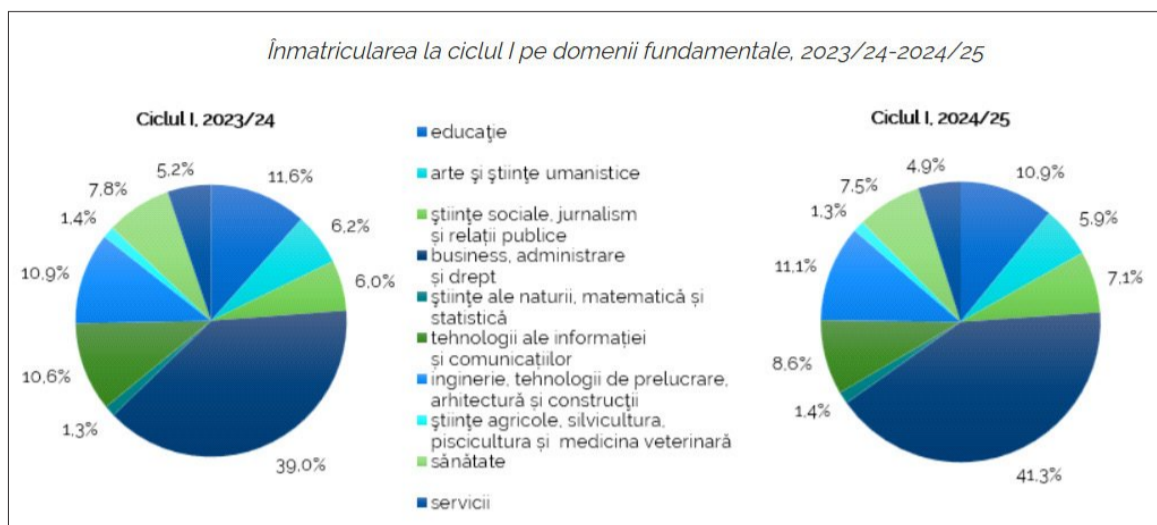
În ceea ce privește formele de învățământ, majoritatea studenților din instituțiile publice aleg învățământul cu frecvență (67,0%), în timp ce în instituțiile private preponderenți sunt cei care urmează studii cu frecvență redusă (58,2%). Aproape 57% dintre studenții instituțiilor publice își susțin studiile în baza unui contract, însă în cazul celor care urmează învățământul cu frecvență bugetară, ponderea este semnificativ mai mare (60,1%).

Structura pe programe de studii

Dintre studenții din învățământul superior, 74,2% urmează programe de licență (Ciclul I), 16,8% studiază la masterat (Ciclul II), iar 9,0% urmează programe superioare integrate. Femeile reprezintă 58,5% din totalul studenților, având o pondere mai mare la programele de studii integrate (71,7%) și la masterat (63,5%), în comparație cu studiile de licență, unde ponderea acestora este de 55,8%.

Înmatriculările și structura pe domenii

În anul 2024, numărul persoanelor înmatriculate în învățământul superior a fost de 16.000 pentru ciclul I și 5.200 pentru ciclul II, înregistrându-se o creștere cu 9,1% față de anul trecut la ciclul I și cu 2,0% la ciclul II. Cea mai mare pondere în înmatriculările la ciclul I este

deținută de domeniile business, administrare și drept (41,3%), urmate de inginerie și arhitectură (11,1%), și educație (10,9%). La ciclul II, domeniile business și educație sunt în continuare cele mai populare, iar ingineria a înregistrat o creștere semnificativă a ponderii în înmatriculările din acest an.

Tendențe de absolvire

În 2024, 8.900 de studenți au absolvit ciclul I, iar 4.500 de studenți au finalizat studiile la ciclul II, înregistrându-se o creștere cu 1,9% față de anul anterior pentru ciclul I, dar o scădere cu 12,2% pentru ciclul II. Un element semnificativ a fost creșterea numărului de femei care au absolvit (60,7% la ciclul I și 66,5% la ciclul II).

Personalul din învățământul superior

În instituțiile de învățământ superior din Republica Moldova acti-

vează 3.600 de persoane în calitate de cadre didactice și de conducere, în scădere cu 1,8% față de anul trecut. Peste jumătate dintre aceștia dețin titluri științifice, iar 57,4% sunt femei.

În **concluzie**, învățământul superior din Republica Moldova se află într-o perioadă de transformare, în care provocările se intersectează cu oportunitățile de dezvoltare și adaptare la noile cerințe ale societății globale. Autonomia universitară, calitatea educațională, și pregătirea adecvată a cadrelor didactice sunt factori esențiali pentru consolidarea unui sistem educațional de calitate. Cu toate acestea, implementarea unui curriculum modernizat, alinierea la standardele internaționale și promovarea unei educații axate pe competențe nu pot fi realizate decât printr-o colaborare eficientă între instituțiile de învățământ, autoritățile educaționale și mediul economic.

În acest context, universitățile trebuie să devină centre de inovare, cercetare și dezvoltare continuă, pregătind tinerii pentru o piață a muncii în continuă schimbare. Creșterea calității învățământului superior nu este doar o necesitate, ci și o investiție pe termen lung în viitorul economic și social al Moldovei. Doar prin reforme bine gândite, o abordare strategică și un angajament constant față de excelența academică, învățământul superior din Moldova va reuși să răspundă provocărilor curente și să construiască o fundamentare solidă pentru succesul profesional al noilor generații.

Pentru cei interesați de informații detaliate din raportul statistic, vă invităm să accesați https://statistica.gov.md/ro/activitatea-institutiilor-de-invatamant-superior-in-anul-de-studii-9454_61586.html.

Oxana PaRĂȘciuc

ȘCOALA ÎN LUME

Criza profesorilor din Portugalia a condus la 14.000 de ore suplimentare predate de cadrele didactice angajate

Profesorii din învățământul public portughez au lucrat un total de 13.831 de ore suplimentare în primul trimestru al anului școlar 2024-2025, potrivit Ministerului Educației, Științei și Inovării (MECI). Ministrul Fernando Alexandre a explicat că aceste ore suplimentare au fost esențiale pentru a asigura lecțiile necesare elevilor din școlile afectate de deficitul de cadre didactice.

„Acest efort garantează accesul elevilor la educație și soluționează problema pentru mii de familii,” a declarat ministrul în cadrul unei audieri parlamentare. Totodată,

acesta a subliniat că majoritatea profesorilor implicați (65%) au lucrat cel mult două ore peste normă, iar doar 6% au avut mai mult de cinci ore suplimentare.

Soluții pentru reducerea crizei

Pentru a contracara criza, guvernul portughez a adoptat mai multe măsuri, inclusiv organizarea unui concurs extern extraordinar care a permis angajarea a 1.731 de profesori în regiunile cu cel mai mare deficit, precum Lisboa, Setúbal, Alentejo și Algarve. Investiția în acest program s-a ridicat la 54 de milioane de euro.

De asemenea, s-au alocat două milioane de euro pentru sprijinirea profesorilor detașați în regiunile izolate, aceștia beneficiind de sume cuprinse între 150 și 450 de euro lunar, în funcție de distanța față de domiciliu.

Planul „+ Aulas + Sucesso” a reușit să atragă 55 de profesori pensionați, să mențină în sistem 659 de profesori eligibili pentru pensionare și să readucă 682 de cadre didactice care părăsiseră domeniul.

Critici și perspective

În timpul dezbaterilor, au existat critici privind utilizarea absolvenților fără pregătire peda-

gogică în școli. Ministrul Fernando Alexandre a apărut această măsură, afirmând că „este mai bine să avem absolvenți în școli decât să lăsăm elevii fără cursuri.”

Cu toate acestea, ministrul a recunoscut că sistemul actual nu permite monitorizarea exactă a numărului de elevi care pierd cursuri sau a materiilor afectate. Pentru a remedia această situație, guvernul intenționează să implementeze, din anul școlar 2025-2026, un sistem informatizat pentru monitorizarea în timp real a acestor date.

De asemenea, Fernando Alexandre a respins acuzațiile Federației Naționale a Profesorilor (Fenprof) care susțineau că 300.000 de elevi ar fi rămas fără cursuri timp de trei săptămâni, calificând aceste informații drept „inexacte.”

Ministerul Educației își propune să dezvolte un sistem transparent și eficient pentru a combate deficiențele de învățare și a asigura un acces egal la educație pentru toți elevii. „Deciziile noastre trebuie să fie bazate pe date clare și obiective,” a concluzionat ministrul.

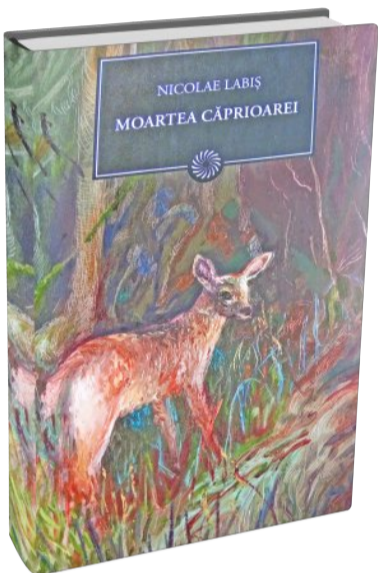
Labiș-Copilul de geniu al Poeziei Românești „sacrificat” sau asasinat...

Am luat în ghilimele în titlu cuvântul sacrificat, folosindu-l mai mult ca o metaforă, deoarece, de fapt, el a fost asasinat, precum mulți alți mari poeți din secolele XIX și XX. Cine mai are dubii la acest capitol poate citi cartea „Timpul asasinilor”. /Documente și mărturii despre viața, moartea și transfigurarea lui Nicolae Labiș./ de Cezar Ivănescu și

Stela Covaci. Editura „Libra”. București, 1997. Evident, că o asemenea carte putea să apară doar după anii 90 ai secolului trecut, când în acest teritoriu dintre Prut și Nistru, dar și în România, „ciuma roșie”, adică regimurile comuniste au început să se destrame. Până atunci despre moartea poetului la o vârstă precoce de doar douăzeci și unu de ani s-a vorbit sumar. Că chipurile ar fi decedat din cauza unui accident banal la o linie de tramvai și nu este clar că a căzut sau a fost împins de cineva.

l-ar fi parcurs în mai multe decenii sau chiar într-o viață întreagă. A scris poezie, proză, a schițat încercări de teatru, a cules folclor. Poate încă nu toți cunosc faptul că Nicolae Labiș pe linie maternă, prin alianță descinde din Ștefan al lui Petrea Ciubotariul, tatăl lui Ion Creangă. S-a născut la 2 decembrie 1935, în casa învățătorilor Ana-Profira și Eugen Labiș din Mălini, Poiana-Mărului, județul Suceava. El a debutat precoce, cu poezii, în ziarul sucevean „Zori noi”. Iar la 15 ani, publică prima poezie în „Iașul nou” și un an mai târziu debutează în revista „Viața Românească”. Debutul în volum se produce în anul 1956, când îi apare cartea „Primele iubiri”, urmată de „Puiul de cerb” în același an.

Tatăl poetului, Eugen Labiș, a fost mobilizat pe front în cel de al Doilea Război Mondial și a cunoscut ororile acestei conflagrații umane. Erau ani grei din timpul războiului și după, familia Labiș s-a reîntors la Poiana Mărului, unde elevul Nicolae Labiș va continua clasa a IV -a, în anul școlar 1945 -1946. Tatăl, lăsat la vatră, împreună cu copilul repara clădirile și, în vara anului 1945, familia, ca întreaga populație se confruntă cu seceta. Deseori, cei doi colindau pădurile în căutarea vânatului, tatăl fiind un vânător înveterat. De aici și dragostea poetului de natură, de vietățile pădurii. De loc întâmplător, poemul care îl reprezintă este „Moartea căprioarei”. Acest poem s-a născut dintr-un fapt real dar cu unele adaptări literare sau să le zicem ficțiuni artistice. De fapt, poetul a fost martorul morții unui căprioară, iată cum s-au întâmplat lucrurile în realitate după spusele scriitorului Geo Bogza:

„Străbătând în marea feerie a toamnei, alături de tatăl poetului, locurile prin care /Nicolae Labiș, n.n./ copilărise, îl auzii spunându-mi, în timp ce arăta, dincolo de apa sălbatică a „Suhei”, o culme de munte: Acolo am împușcat „Căprioara”!.. Era în vara lui 1945; abia mă întorsesem din război, iar copiii - din refugiu. Vănam ca să potolesc foamea. Atunci îl luasem și pe băiat cu mine. Seara, pe la 9 fără un sfert, căprioara a venit în bătaia puștii. De fapt, era „un căprioară”. Și aici e oportună remarcă făcută de Ion Bălu: „Înainte de efemeritatea cotidianului, realitățile dinamice latente și a încercat, cu temeritate, să investigheze realul dintr-un unghi inedit, așezând umanul la convergența marilor întrebări ontologice de ieri și de azi: viață și moarte, timp și dragoste.” Se știe că poetul a plătit tribut timpului și regimului în care a trăit, i se impută și cochetărea cu noul regim. Dar, precum zice și criticul literar Răzvan Voncu: „Labiș nu a fost defel singurul care a „crezut”, fără să cunoască prea multe, în regimul comunist, chiar în ipostaza lui stalinistă dintre 1948 și 1960. Din această confruntare cu ideologia regimului, și ea mereu în schimbare, poetul nu putea ieși învingător... Confruntarea era inevitabilă, iar destinul celui slab /poetul/ era și el dinainte stabilit. Pur și simplu, Nicolae Labiș este un talent născut prea târziu sau prea devreme. În orice caz, într-un moment literar complet nepotrivit.”

Și totuși, cum rămâne cu moartea misterioasă a poetului. Deoarece într-o ediție relativ recentă la editura Cartier, 2005, la fel, găsim scris negru pe alb că

poetul „Se stinge din viață pe 22 decembrie 1956, în urma unui accident suferit în noaptea de 9 spre 10 decembrie.” Și iarăși fac trimitere la cartea semnată de Cezar Ivănescu și Stela Covaci „Timpul asasinilor”/ Documente și mărturii despre viața și moartea și transfigurarea lui Nicolae Labiș/ Editura „Libra”, București, 1997. Citez un fragment din „Explicație”: „De câte ori îmi amintesc cum l-au ucis pe Labiș, mă podidește groaznic plânsul... Precum șar pevedea crucificarea lui Isus, martirul și batjocorirea lui Eminescu, ori cum „se sfătuiră, pe l-aps de soare ca să mi-l omoare pe cel moldovan...”. De două mii de ani, de la crucificarea Fiului Luminii al lui Dumnezeu, s-a coborât pe lume vârtejul întunecos al Timpului Asasinilor... „Mai departe, vorba vine, vă las să citiți ce scrie în carte, deoarece este una intrigantă, interesantă și veți afla multe lucruri inedite despre dihania comunistă care a făcut ravagii și dincolo de Prut, nu numai la noi. „Apropo, cartea poate fi găsită, ce-i drept, într-un singur exemplar, la Biblioteca „Transilvania” și la Biblioteca „Alba Iulia” din Chișinău. Exemplarul de la Biblioteca „Transilvania” încă n-a fost citit de nimeni din republica noastră, cu excepția subsemnatului. Iată însă ce afirmă poetul Cezar Ivănescu pe coperta a patra a cărții: „Bazat pe numeroase mărturii ale unor oameni în viață, dar în principal pe mărturia Stelei Covaci, văduva marelui traducător Aurel Covaci, prietenul cel mai bun al lui Labiș, demonstrez în această carte că Nicolae Labiș, copilul de geniu al poeziei românești, a fost asasinat. Îi mulțumesc lui Dumnezeu și-L rog să-i miluiască pe toți martorii adevărului.”

Andrei VIZIRU

Campania „Biblioteca de sub brad” a adunat peste 9.000 de cărți

Cea de-a treia ediție a campaniei „Biblioteca de sub brad” a demonstrat din nou solidaritatea și generozitatea cetățenilor din Republica Moldova. Timp de câteva săptămâni, sute de oameni, angajați ai autorităților publice, dar și cadre didactice și elevi din instituțiile de învățământ s-au implicat activ, contribuind la colectarea a peste 9.000 de cărți pentru copii de toate vârstele.

Potrivit unui comunicat emis de Guvern, cărțile strânse în cadrul acestei inițiative vor fi distribuite în centrele de plasament pentru copii și în spitalele din țară care au amenajate spații speciale pentru lectură. Prin această acțiune, campania își propune să ofere copiilor din medii vulnerabile acces la cărți și posibilitatea de a explora lumea poveștilor și a cunoașterii. Ediția precedentă a campaniei, desfășurată în 2024, s-a concentrat pe sprijinirea bibliotecilor școlare.

Peste 5.500 de volume au fost adunate și distribuite către 50 de instituții de învățământ din întreaga țară. Impactul acestei inițiative a fost unul semnificativ, contribuind la îmbogățirea fondului de carte și la promovarea lecturii în rândul elevilor. „Biblioteca de sub brad” a devenit un simbol al solidarității și al efortului comun pentru promovarea educației prin lectură. Campaniia nu doar că aduce bucurie copiilor prin oferirea cărților, dar stimulează și implicarea activă a comunității în susținerea accesului la educație și cultură.

Guvernul încurajează continuarea acestor gesturi generoase, subliniind importanța inițiativelor care contribuie la dezvoltarea copiilor și la crearea unui mediu educațional mai prietenos și mai accesibil.

Les activités ludiques - source de motivation et création dans la classe du FLE

Maintenir l'attention des apprenants est toujours un objectif primordial des pédagogues, mais aujourd'hui maintenir cette attention ne peut pas toujours se faire avec des moyens traditionnels puisque nous sommes dans une société qui bouge. L'élève d'aujourd'hui est un élève internaute qui est entouré des nouvelles technologies (Internet, mobile, réseaux sociaux,..). Il ressent donc un certain enfermement lorsqu'il se retrouve dans l'espace de la classe d'un établissement d'enseignement classique. En revanche, il développe une certaine curiosité et compétence en dehors de la salle de classe parce qu'il est capable de trouver de l'information ailleurs et sous d'autres formats. L'un des objectifs majeurs de tout le système éducatif est de faire de l'apprenant un acteur social en connexion avec les autres et pour cela il doit d'abord être un apprenant motivé. L'un des moyens utilisés dans les approches les plus récentes et sur lesquelles les nouvelles didactiques mettent l'accent est le jeu.

Les activités ludiques sont les exercices et toute sorte d'activité proposées aux élèves afin de les motiver et à la fois de jouer en apprenant. Ce sont des activités qui ne se conforment pas aux rigoureuses normes de l'enseignement, cependant ont un rôle assez grand dans la didactique parce qu'elles propulsent l'élève hors du cadre strict de la classe quotidienne en le plaçant dans une atmosphère favorable à la création et à la production.

Dans les classes primaires les activités ludiques sont inséparables au processus d'enseignement du FLE. Mais dans le réseau moyen et avancé leur utilisation joue aussi un rôle important dans l'assimilation du lexique et dans le développement de l'E/O.

Le jeu de l'alibi utilisé en IX-ième classe, thème Les mille et une facettes du loisir permet aux apprenants de consolider le vocabulaire en parlant des situations authentiques. Comme démarches pédagogiques on propose en dessus un exemple.

Diviser la classe de français en petits groupes de 3 personnes (pas de groupes de 2 personnes). Expliquer ensuite qu'un crime horrible a été commis dans l'école, la veille entre 17h et 18h (par exemple). Chaque groupe doit élaborer un alibi commun pour cette plage horaire. Les étudiants doivent être très précis. Dans un deuxième temps passer aux interrogatoires. Dans un groupe, on garde un membre et les autres sortent de la pièce. La personne qui est restée est interrogée par le reste de la classe. Une fois son interrogatoire fini, elle va s'asseoir et doit rester muette et ne faire aucun signe. On fait rentrer un autre membre du groupe qui est interrogé à son tour (les questions sont en rapport avec le premier interrogatoire.) L'animateur doit veiller à ce que tout le monde pose des questions. Et ainsi de suite jusqu'à ce que tous aient été interrogés. On confronte ensuite les témoignages et on constate inmanquablement qu'il y en a un ou plusieurs qui ne coïncide pas. Soit ils sont tous coupables, soit un seul du groupe est coupable.

Ensuite recommencer avec un autre groupe, si on a le temps.

Rires et bonne ambiance garantis! Utilisation du passé, compréhension orale des questions posées, utilisation de la négation en classe de FLE est possible avec ce jeu.

On peut facilement utiliser les activités ludiques dans tous les classes, mais surtout elle sont bienvenu dans les classes primaires, avec des petits enfants. Quand on apprend les produits ou l'article partitif dans les primaires, comme par exemple en III-ième les thèmes: Les repas, la nourriture; Au magasin d'alimentation, Au marché on joue le jeu *Je vais au marché* - le premier joueur prononce cette phrase „Je vais au marché et j'achète” puis il ajoute le nom du produit qu'il va acheter. Par exemple : „Je vais au marché et j'achète un pain”. Le second joueur prononce cette même phrase, le produit acheté par le premier joueur puis ajoute un autre produit. Par exemple : „Je vais au marché et j'achète un pain et des fleurs”. Ainsi chaque joueur à son tour va prononcer la phrase „Je vais au marché et j'achète” avec la liste des produits déjà cités dans le bon ordre et en ajoutant un produit. Le joueur qui se trompe dans l'ordre, oublie un produit ou n'arrive pas à choisir un produit non encore cité est éliminé de cette partie. Le joueur qui remporte 3 parties a gagné.

On peut faire ce jeu à tout moment pour travailler la mémoire. On peut l'utiliser sous cette forme pour travailler le vocabulaire de l'alimentation, mais on peut l'adapter à tous types de vocabulaire, mais on le recommande pour la troisième étape de ERRE - réalisation du sens.

Pour l'échauffement au début du cours, on peut faire le jeu *Raconte-moi une histoire* ou on peut l'utiliser pour travailler tout type d'acte de parole. Les participants sont en cercle (debout c'est mieux). Le premier commence une histoire (quelques mots, une phrase). Le suivant continue, et ainsi de suite jusqu'à ce que quelqu'un ne soit pas assez rapide pour continuer l'histoire ou dise une incohérence par rapport

Ana BÎTCĂ,
professeure de langue française
IPLT „Liviu Deleanu”

à l'histoire commencée. On peut utiliser les cartes du jeu « Il était une fois » pour se donner des idées. On peut aussi corser l'activité en obligeant chaque participant à répéter ce qui a été dit précédemment. Cela devient alors un jeu de mémoire.

Pour la leçon *La rentrée*, on peut jouer avec les élèves dans la situation quand les apprenants se connaissent déjà. On demande aux élèves de diviser leur feuille en 4 et de dessiner (et non d'écrire!): - les lieux fréquentés pendant l'été, - les activités auxquelles ils ont participé, - leur meilleur souvenir, - une anecdote de vacances. Puis, les élèves échangeront leurs oeuvres afin de présenter au reste de la classe leurs souvenirs de l'été, en expliquant, racontant ce qui a été dessiné.

On peut bien utiliser au début de la leçon dans les classes moyens, pour déconspirer le thème, ou le titre du texte etc. le jeu *Le Téléphone arabe*, qui a le déroulement suivant: le premier joueur invente une phrase et la récite à l'oreille de son voisin, ainsi de suite, chaque joueur récite à son voisin la phrase murmurée à son oreille et à la fin le dernier joueur répète à voix haute la phrase qu'il a entendue. Est-ce qu'elle correspond à la phrase inventée par le premier joueur, il passe devant lui et le jeu redémarre depuis le début. Le principe de ce jeu peut être utilisé pour n'importe quelle expression orale (la présentation d'une information lue dans le journal, la présentation de quelqu'un, raconter une histoire, etc.).

Pour les débutants peut être utilisé *Le jeu du disparu*. Le Jeu du Disparu est une activité qui renforce la mémoire visuelle et la rétention du vocabulaire chez les apprenants débutants. Dans ce jeu, l'enseignant place neuf cartes sur la table, représentant des mots ou des images que les élèves doivent observer attentivement. Après un moment d'observation, les élèves ferment les yeux ou se tournent pendant que l'enseignant retire une carte. Lorsque les élèves ouvrent les yeux, ils doivent deviner quelle carte a disparu. L'équipe ou l'élève qui identifie la carte manquante en premier gagne un point. Par exemple, si la carte «hôpital» est retirée, les élèves doivent dire «Il manque l'hôpital» pour marquer un point. Ce jeu encourage les élèves à mémoriser rapidement des informations visuelles et à réagir promptement, renforçant ainsi leur capacité de rétention du vocabulaire.

Pour renforcer et enrichir le vocabulaire peut être utile *Le jeu du Temps* - une activité qui met les élèves sous pression pour renforcer leur rapidité de réflexion et leur capacité à exprimer des idées rapidement. Les élèves sont divisés en équipes, et chaque équipe a un temps limité (par exemple, 10 minutes) pour faire deviner le plus grand nombre de cartes possible à leurs coéquipiers. Disposition de la salle: Les élèves en bleu ensemble et les élèves en vert ensemble.

Chaque élève prend une carte et doit décrire le mot sur la carte sans l'utiliser directement, tout en respectant le chronomètre. Par exemple, si un élève a la carte «hôpital», il pourrait dire: «C'est un endroit où l'on soigne les malades». L'équipe qui devine le plus de cartes avant la fin du temps gagne la partie. Cette activité est excellente pour développer les compétences de communication des élèves, leur rapidité d'esprit, et leur capacité à travailler en équipe.

Connaître et mémoriser les prénoms de toutes les personnes du groupe on peut mettre en scène les jeux *La toile d'araignée*. Les élèves se mettent en cercle. Le professeur (qui est aussi dans le cercle) prend une bobine de ficelle. Il dit son prénom et fait une phrase sur lui-même pour se présenter. Il essaye de donner une caractéristique un peu originale sur lui. Par exemple: „Je suis ... et je joue du violoncelle” ou „Je m'appelle... et je suis en train d'apprendre le chinois” etc. Puis, tout en tenant le bout de la ficelle, il lance la bobine à un élève qui doit faire la même chose. Puis, l'élève tient le brin de ficelle et passe la bobine à un autre camarade et ainsi de suite, de sorte qu'à la fin une toile gigantesque se forme. Après cela, on demandera au dernier qui a parlé de commencer à enrouler de nouveau la ficelle. Mais avant de passer la bobine à son camarade, il doit se souvenir de la phrase que ce dernier a prononcée pour se présenter. Et le jeu continue.

Le jeu du Code est une activité particulièrement utile pour réviser les nombres et l'alphabet tout en introduisant une dimension ludique et intellectuelle à l'apprentissage. Dans ce jeu, chaque lettre de l'alphabet est associée à un numéro, et les élèves doivent utiliser ce code pour faire deviner des mots à leurs partenaires. Pour simplifier on peut projeter ça sur un tableau ou imprimer et distribuer. Pour jouer, un élève doit d'abord choisir un mot qu'il veut faire deviner. Ensuite, il dit à haute

voix les numéros associés à chaque lettre du mot. Son partenaire doit alors déchiffrer le code et écrire le mot correct. Ce jeu peut se dérouler en compétition, où le premier à déchiffrer correctement le mot remporte le point. C'est un excellent moyen pour les élèves de réviser leur alphabet et les nombres en français, tout en s'amusant.

Les jeux de cartes, les jeux de mouvement pendant les cours de FLE sont des outils pédagogiques précieux qui peuvent transformer l'apprentissage du vocabulaire et la formation des compétences linguistiques en une expérience ludique et engageante. En intégrant ces types d'activités régulièrement dans les séances de français, on peut non seulement renforcer les compétences linguistiques des élèves, mais aussi rendre l'apprentissage de la langue française plus vivant et interactif. On peut adapter ces jeux en fonction des besoins spécifiques des élèves, et on peut profiter de l'énergie positive qu'ils apportent dans la classe. Même si il y a du bruit dans la classe, il faut comprendre qu'on bouge pour apprendre. L'impact positif de l'activité physique sur l'apprentissage est certain: amélioration des performances cognitives, de l'attention, de la mémorisation et de la concentration. Alors, pour favoriser l'apprentissage des élèves, il ne faut pas hésiter à leur proposer de nombreux jeux et activités dynamiques en classe et à intégrer dans les cours de FLE les ressources proposées. Finalement à partir de la remarque de Comenius au XVII-e siècle déjà, que „l'agilité extérieure du corps excite et stimule la fraîcheur et l'agilité de l'esprit”, on peut souligner que dans le contexte d'un cours de FLE bouger, sortir, courir, sauter, mimer - ce qu'il veut dire les activités ludiques peuvent avoir des avantages sur la motivation des apprenants, sur leurs capacités d'apprentissage et sur le maintien de l'énergie au sein de la classe.

Vor fi majorate bursele studenților doctoranzi

Studentii doctoranzi vor beneficia de burse majorate începând cu luna ianuarie 2025. Ele vor fi dublate, iar o anumită categorie de tineri studiosi se va bucura de burse chiar triplate, până la suma de 4 400 de lei. Anunțul a fost făcut pe 14 ianuarie a.c. de ministrul Educației și Cercetării, Dan Peciun, care a prezentat realizările Ministerului în anul 2024 și prioritățile pentru 2025.

„În 2025, deja în ianuarie vom dubla și tripla bursele doctoranzilor

lor până la 4 400 de lei. Hotărârea de Guvern urmează să fie aprobată până la finele acestei luni. Astăzi bursa lor oscilează între 1830 și 2190 de lei, respectiv le vom majora semnificativ. Mai mult decât atât, vom depune eforturi pentru a acorda indemnizația pentru tinerii doctoranzi care aleg să fie repartizați la instituțiile de cercetare, pentru a motiva mai mulți tineri să aleagă o carieră în acest domeniu”, a specificat ministrul.

Este de menționat că în anul curent de învățământ la studii superioare de doctorat cu finanțare de la Bugetul de stat au fost înmatriculați 207 învățăcei.

Cor. Upp

Lansare de carte – „Două inimi surori”

Veronica PÂRLEA-CONOVALI,
membru al
Uniunii Ziaristilor
Profesioniști
din România

Târgul Internațional de Carte GAUDEAMUS a fost, ca de fiecare dată, un prilej unic de a celebra literatura, arta și întâlnirile între scriitori și cititori. În cadrul acestui prestigios eveniment, standul Editurii Amurg Sentimental a găzduit lansarea volumului „Două inimi surori”, semnat de Dunia Pălăngeanu, poetă și promotoare a culturii giurgiuvene, și de subsemnata, coautoarea acestei cărți.

Volumul, cu 171 de pagini, reprezintă o împletire subtilă de gânduri, emoții și trăiri, ilustrând în paginile sale esența prieteniei, a respectului reciproc și a unei colaborări literare deosebite. Cartea este prefăcută de poetul și dramaturgul Ion Machidon, director al Editurii Amurg Sentimental, a cărui contribuție ne-a fost un real sprijin, iar postfața, semnată de scriitorul Traian Vasilcău, adaugă o dimensiune profundă lucrării.

Călătoria noastră spre acest regal cultural a fost o experiență de neuitat. Împreună cu Ștefan Sofronovici, poet, folclorist și cercetător științific, am fost primiți cu ospitalitate și căldură de organizatorii târgului. Pavilionul Romexpo a fost animat de energia vizitatorilor, iar

ciun, un membru de seamă al cnaclului Amurg Sentimental, care a vorbit despre importanța promovării valorilor literare autentice. Alți scriitori și artiști prezenți au împărtășit la rândul lor aprecieri și reflecții asupra volumului, ceea ce a transformat lansarea într-o adevărată sărbătoare culturală.

Un moment aparte a fost reprezentat de cântecele și colindele interpretate de artiști giurgiuveni, care au adus un suflu tradițional și autentic evenimentului. Aceste momente artistice au reamintit tuturor că literatura și muzica au puterea de a uni sufletele și de a crea punți între generații.

Volumul „Două inimi surori” nu este doar o carte, ci un simbol al prieteniei și al unei colaborări

standurile editurilor au fost o măturie vie a diversității și bogăției culturale din România și din întreaga lume.

Lansarea volumului „Două inimi surori” a fost un moment special, în care prietenii literaturii s-au reunit pentru a celebra creația. Ion Machidon, gazda noastră, a deschis evenimentul printr-un discurs emoționant, subliniind semnificația colaborării noastre și dedicarea față de actul creator. În continuare, Ștefan Sofronovici a adus un omagiu autoarelor, recitând poezii scrise special pentru această ocazie, alături de un mesaj plin de căldură și încurajare.

Atmosfera a fost îmbogățită de intervențiile doamnei Octavia Cră-

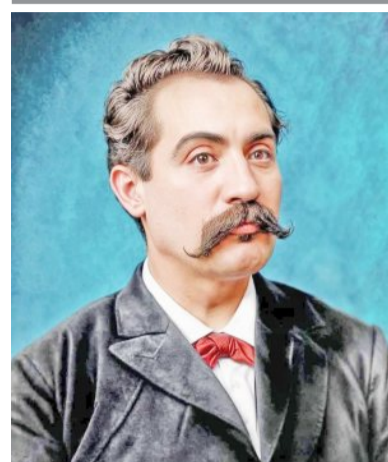
literare rodnice. Prin intermediul acestor lucrări, dorim să transmitem cititorilor noștri un mesaj de încredere în forța cuvântului scris, care poate transforma, inspira și aduce lumină în viețile oamenilor.

Adresez mulțumiri speciale domnului Ion Machidon pentru susținerea constantă și pentru oportunitatea de a fi parte din familia literară a Editurii Amurg Sentimental. Totodată, apreciez profund implicarea tuturor celor care au contribuit la succesul acestui eveniment.

Această lansare a fost mai mult decât un moment de promovare a unei cărți – a fost o celebrare a valorilor culturale și a prieteniei care transcende granițele geografice și emoționale.

175 de ani de la nașterea „Luceafărului poeziei românești”

Anul 2025 marchează 175 de ani de la nașterea lui Mihai Eminescu, poetul național al României, o personalitate emblematică a culturii și literaturii universale. Născut la 15 ianuarie 1850, la Botoșani, Eminescu a lăsat în urmă o operă vastă, care continuă să inspire generații de cititori și creatori.

Eminescu a fost nu doar un poet desăvârșit, ci și un vizionar, jurnalist, dramaturg și filozof, a cărui gândire profundă și sensibilitate artistică au revoluționat literatura română. De la capodoperele lirice precum „Luceafărul” și „Mai am un singur dor” până la articolele sale de o remarcabilă clarviziune social-politică, Eminescu rămâne un reper de necontestat.

Prin creația sa, Mihai Eminescu a dat glas aspirațiilor unui popor aflat în căutarea identității. Poezia sa a sintetizat valorile spirituale, culturale și istorice ale românilor, plasându-le într-un context universal. „Luceafărul,” cea mai lungă poezie de dragoste din literatura română, este considerată o capodoperă a romantismului european, fiind tradusă în numeroase limbi și apreciată de critici din întreaga lume.

175 de ani mai târziu, opera lui Mihai Eminescu continuă să fie studiată, interpretată și reinterpretată. Evenimente culturale, simpozioane, recitaluri de poezie și expoziții dedicate vieții și operei sale au loc în întreaga țară, dar și peste hotare, în comunitățile

românești din diaspora. Biblioteci și instituții educaționale organizează activități dedicate marelui poet, iar personalități culturale aduc un omagiu celui numit, pe bună dreptate, „poetul nepereche.”

Într-o lume aflată în continuă schimbare, creația lui Mihai Eminescu rămâne o ancoră de stabilitate și frumusețe. Valorile sale, exprimate prin teme universale precum iubirea, natura, timpul și condiția umană, continuă să răsune în inimile cititorilor moderni.

La această aniversare, ne reamintim de cuvintele marelui critic Titu Maiorescu, care spunea că Eminescu este „omul deplin al culturii românești.” Acest adevăr este la fel de valabil astăzi, când opera sa continuă să fie un far călăuzitor pentru cultura națională.

175 de ani de la nașterea lui Mihai Eminescu reprezintă nu doar un prilej de celebrare, ci și o invitație la reflecție asupra valorii inestimabile a culturii și literaturii române. Eminescu nu este doar al trecutului, ci al prezentului și viitorului, iar cuvintele sale rămân vii, continuând să lumineze sufletele cititorilor din întreaga lume.

ATENȚIE! CONCURS!

Primăria satului Petrușeni organizează concurs pentru ocuparea funcției de director la Instituția de Educație Timpurie Petrușeni. Dosarele de candidatură se vor depune personal sau prin reprezentant, prin poștă electronică sau e-mail, în original sau în copii autentificate, la biroul primarului din cadrul Primăriei satului Petrușeni, în termen de 14 zile de la publicarea anunțului.

Pentru informații suplimentare, ne puteți contacta la tel.: 025644236, 060431815 sau prin e-mail: petruseni.primaria@mail.ru.

ANUNȚ

Direcția Învățământ General Cimișlia anunță concurs pentru ocuparea funcțiilor de director la:

- Liceul Internat Sportiv, comuna Lipoveni;
- Școala Primară „Dimitrie Cantemir”, comuna Ialpujeni;
- Gimnaziul „Alexandr Pușkin”, orașul Cimișlia.

Dosarele pot fi depuse în termen de 30 de zile calendaristice de la data publicării anunțului.

Pentru informații suplimentare, vă rugăm să ne contactați la 067488734.

Univers Pedagogic pro

Chișinău, MD 2059, str. Doina, nr. 104, et. 2
E-mail: univers2@mail.ru, univers.pedagogic@gmail.com
Tipar: ÎSFEF „Tipografia Centrală”. Tiraj: 469 ex. Comanda nr. 1431

ECHIPA REDACȚIONALĂ:

RESPONSABIL DE EDIȚIE	▶ Oxana Parașciuc
REDACTOR PRINCIPAL	▶ Iulian Bogatu
REPORTER	▶ Silvia Țurcan
CORECTOR	▶ Elvira Țăganaș-Pânte
MACHETATOR	▶ Iurie Babii

Redacția nu corespundează cu autorii, nu recenzează și nu restituie materialele necomandate.
Preluarea articolelor și pozelor este posibilă doar cu acordul prealabil al redacției.

INDICE DE ABONARE LA:

„Poșta Moldovei” – PM21741

„Moldpresa Grup” SRL

Abonare online: <https://services.posta.md/abonarea2022#/publication/264>